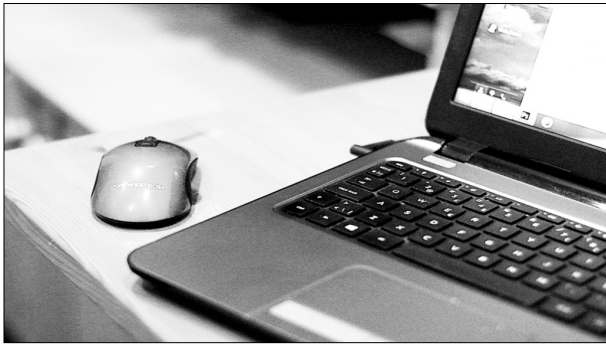
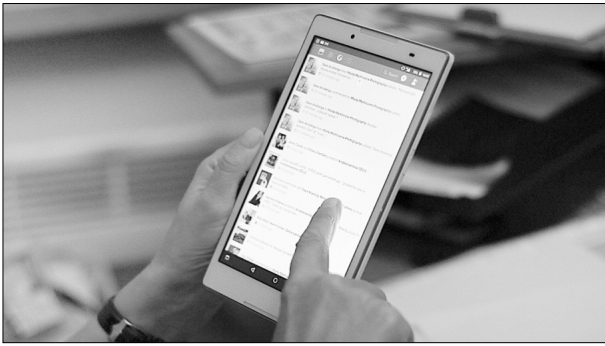

Virtuālā vide palīdz, bet visu tā neatrisinās

Jauno laiku paruna saka - ja tevis nav feisbukā, tevis nav vispār. Ikvienam pieejams globālais tīmeklis pastāv vien nedaudz vairāk par 25 gadiem, bet tas kļuvis par neatņemamu ikdienas sastāvdaļu lielai daļai iedzīvotāju.

JĀNIS GABRĀNS

Jāteic, internets kļuvis par šo laiku spožumu un postu. No vienas puses, varam lepoties, ka Latvijā ir viens no lielākajiem interneta ātrumiem pasaulē, kas ļauj veikt daudz dažādu vajadzīgu darbību, bet, no otras puses, virtuālajās dzīlēs arī nevērtīgi pazaudējam daudz laika. Plusu un mīnusu uzskaitījumu varētu turpināt, bet laikam jau patiesība ir kaut kur pa vidu.

Pārklājumu palielina un pilnveido

Internets vairs nav tikai vados, mobilo sakaru operatori piedāvā arī mobilo internetu, jau tiek testēti 5G internets. Tiesa, joprojām ir vietas, kur nav pat 2G un mobilie sakari lauku mājās pieejami tikai īpašniekiem zināmās vietās. Jānis Ķipurs, kurš dzīvo Amatas novadā, stāsta, ka zona mājās ir tikai vienā konkrētā vietā, kur tad arī nolikts mobilais tālrunis. Arī pagalmā sarunāties var tikai noteiktā vietā. Līdz ar to par mobilo

internetu var tikai sapņot. Virtuālā pasaule pienāk pa telefona vadiem, bet attālums liels, pa ceļam ir vairāki "noņēmēji", un internets rezultātā krietni lēns, lietotājam jāapbruņojas ar pacietību.

Internetu vados - parastajos un optiskajos - nodrošina "Lattelecom". Uzņēmuma sabiedrisko attiecību vecākā projektu vadītāja Lāsma Trofimova norāda, ka šobrīd "Lattelecom" optiskais internets pieejams vairāk nekā 5000 mājāsaimniecībās Cēsīs un gandrīz 700 mājokļos Priekullos: "Tā kā optikas tīkla izbūve ir sarežģīta un dārga, ne visur to iespējams nodrošināt. Mājokļiem, kur nav iespējams pievilkt optisko kabeli, jau vairākus gadus veicam vara kabeļu tīkla modernizāciju, kas ļauj arī ārpus pilsētu centriem pa esošajiem vara kabeļiem saņemt pat 10 reizes ātrāku internetu – līdz 60 Mbit/sec. Vēsturiskajā Cēsu rajonā modernizētais tīkls pieejams Amatas novada 125 mājāsaimniecībās, Jaunpiebalgas - 245, Līgatnes novada - 1090 mājokļos, kā arī apmēram 3400 adresēs Cēsīs un 1400 adresēs Priekullos."

L. Trofimova norāda, ka "Lattelecom" izskata kolektīvus pieteikumus par optiskā tīkla izbūvi un izvērtē iespējamību un izmaksas pakalpojuma ierīkošanai. Pieteikums var iesniegt gan kolektīvi daudzdzīvokļu māju, gan individuālo māju apbūves teritoriju iedzīvotāji.

Arī mobilo sakaru piedāvātāji secinājuši, ka patērētāji interneta apjoms palielinās un piedāvājuma kvalitāte uzlabojas.

Mobilā operatora "Tele2" tehniskā direktore Līga Krūmiņa, stāstot par interneta pieejamību,

saka, ka "Tele2" patlaban nodrošina 99 procentu 4G mobilā interneta pārklājumu valstī. Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) mērījumiem uzņēmums 2016. gadā uzrādīja vislabākos interneta lejuplādes ātruma mērījumus: "Kaut esam līderpozīcijā, turpinām attīstīt infrastruktūru gan lielākās pilsētās, gan arī attālākos reģionos un mazāk apdzīvotās teritorijās, pēdējos trīs gados investējot vairāk nekā 16 miljonus eiro jauno bāzes staciju izbūvei un esošo bāzes staciju kapacitātes palielināšanai.

Pērn SPRK veiktie mērījumi parādīja, ka "Tele2" nodrošina vislabāko lejupielādes un augšupielādes ātrumu Cēsu reģionā - attiecīgi 18,77 un 14,44 Mbps. Arī šogad esam labi pastrādājuši, gada sākumā Cēsīs uzrādām 4G interneta ātrumu par 35% lielāku nekā pērn. Mērķtiecīgi attīstām savu tīklu, turpinot ieguldīt sakaru un interneta kapacitātes uzlabošanā. Rudenī pabeidzām bāzes stacijas izbūvi Amatas novada Drabešu pagastā, kopumā 2017.gada Latvijā rudenī izbūvētas papildu 20 bāzes stacijas."

Mobilo sakaru operatora "BITE" sabiedrisko attiecību projektu vadītāja Karīna Javtušenko informē, ka viņu pārklājums vēsturiskajā Cēsu rajonā, tostarp uz galvenajiem šim rajonam pieguļošajiem valsts autoceļiem, vērtējams kā ļoti labs. Kopumā minētajā apvidū izvietotas 22 "BITE" bāzes stacijas, no kurām 17 aprīkotas ar jaudīgo 4G internetu. Šādas bāzes stacijas atrodas Cēsu, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas novados un Amatas novada Zaube.

"Turpinās vērienīgie 4G tīkla paplašināšanas darbi Latvijas reģionos. Tuvākā mēneša laikā 4G internets būs pieejams arī Raunas un Vecpiebalgas novada, Amatas novada Ģikšu un Nītaures iedzīvotājiem. Savukārt nākamā gada sākumā tiks uzstādīta jauna 4G bāzes stacija Amatas novadā, kas nodrošinās pārklājumu Skujenē un tās apkārtnē," informē K. Javtušenko.

Operators strādā pie tīkla kapacitātes palielināšanas projekta, aprīkojot ar 4G+ tehnoloģiju vairāk nekā 80 bāzes staciju visā Latvijā, tostarp divas bāzes stacijas Cēsu rajonā – pa vienai Cēsu un Priekuļu novados. Tā kā mobilā interneta patēriņš šajā rajonā nepārtraukti palielinās, nākamgad tajā ar 4G+ tehnoloģiju plānots aprīkot vēl vairākas bāzes stacijas.

K. Javtušenko norāda, ka vēsturiskā Cēsu rajona iedzīvotāji ir aktīvi interneta lietotāji – datu pārraides apjoms gada laikā teju dubultojies, pašreiz tas sasniedz 11 terabaitus dienā. Visaktīvāk internetu mobilajos tālruņos lieto

Cēsu, Jaunpiebalgas un Vecpiebalgas novada iedzīvotāji, bet mobilā interneta patēriņš planšetēs, datoros un rūteros līdzīgs visos vēsturiskā rajona novados. Salīdzinoši lielākais datu patēriņa pieaugums šogad bijis Raunas novadā (+72%), bet lielākais pakalpojuma lietotāju skaita pieaugums – Līgatnes un Raunas novados (+74%).

Viss nemitīgi attīstās

Teritorijas ziņā lielākais mūsu puses novads ir Amatas novads, un, raugoties mobilo pārklājumu kartē, tur redzami arī "baltie plankumi", kur pārklājums ļoti vājš.

Novada pašvaldības izpilddirektors Māris Timermanis situāciju tomēr raksturo kā labu: "Apmēram 80 procentos novada teritorijas var strādāt no mājas, jo interneta nodrošinājums, izmantojot gan tradicionālo risinājumu, gan mobilo pārklājumu, ir labs, bet 20 procentos tas būs sarežģīti. Manuprāt, tas ir ļoti labs rādītājs, jo nevaram prasīt, lai ātrgaitas internets būtu pilnīgi visur. Jāatceras, ka attīstītajās Eiropas valstīs internets nav tik labi pieejams, tik ātrs kā Latvijā."

Runājot par interneta pieejamību, viņš norāda uz kādu ačgārnību: "Latvijas Valsts televīzijas un radio centrs (LVTRC) izbūvējis optisko kabeli uz Skujeni, kas ir kā interneta lielceļš, bet tur nav lietotāju. Tīkls izbūvēts, taču viņi pakalpojumu nepiedāvā fiziskām personām, bet, kā saka, pārdod vairumā, taču nav nevienas juridiskas personas, kas gribētu to izdalīt tālāk. Tagad viņi gatavi optiku vilkt uz Ģikšiem, bet vai nebūs kā Skujenē, ka iedzīvotājiem no tā nekas netiek?"

Jāņem vērā arī vienlīdzīgais mobilo pārklājums, kas konkurē ar kabeli, ja būs labs un samērā lēns mobilo internets, nezin vai kāds gribēs optisko internetu, kas būs dārgāks.

Man liekas, tradicionālais piedāvājums sāk novecot, jo cilvēkiem svarīgi, lai internets būtu pieejams viedierīcē, lai nav jāsež mājās pie datora. Turklāt ar mobilo tīklotāja palīdzību internetu no telefona var lietot datorā, tāpēc vads vairs nav aktuāls."

M. Timermanis norāda, ka digitālajā jomā viss mainās tik strauji, ka jādodomā nevis viens vai divi, bet pieci seši soļi uz priekšu, un tas, kas bija aktuāls pirms dažiem gadiem, jau ir vēsture. Kā piemēru izpilddirektors min projektu "Trīs tēva dēli", ar kura atbalstu bibliotēkās uzstādīja datorus ar interneta pieslēgumu: "Sākumā pieprasījums bija liels, tagad lietotāju skaits sarūk, jo neviens negrib sēdēt uz vietas, daudz lielāks pieprasījums pēc brīvās pieejas *WiFi*. Viss iet, attīstās. Vai pirms

gadiem varējām iedomāties, ka brauksim satiksmes autobusā, vilcienā, kur būs bezmaksas *WiFi*!"

Ievērot līdzsvaru

Arvien vairāk dokumentus iesniegt un saņemt var elektroniski, neizejot no mājas, bet vai tas cilvēkus neved arvien dziļāk virtuālajā vidē, un vai novārtā nepaliek komunikācija aci pret aci?

Ministru kabinets apstiprinājis Tieslietu ministrijas informatīvo ziņojumu, kas paredz, ka no nākamā gada rudens iesniegumu par laulības noslēgšanu varētu iesniegt elektroniski. Piedāvātie grozījumi paredz, ka, izvēloties šādu risinājumu, iesniegums abiem iesniedzējiem jāparaksta ar drošu elektronisko parakstu.

Cēsu novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja vietniece Edīte Vecā gan norāda, ka līdz šim nav bijis neviena, kurš nevarētu noslēgt laulību tādēļ, ka laulību iesniegums jāraksta, personīgi ierodoties dzimtsarakstu nodaļā: "Likumdevējs jau tagad paredz dažādas iespējas, piemēram, cilvēkiem, kuri nav Latvijā, iespējams saīsināt dokumentu izskatīšanas termiņu.

Piedāvātās pārmaiņas jau neizslēgs nepieciešamību personīgi satikties. Pirms laulībām potenciālajiem laulības slēdzējiem tāpat vienu reizi būs jāierodas dzimtsarakstu nodaļā kaut vai tāpēc, lai apskatītu telpas, vienotos par laulību laiku, veidu, vietu, ja tā paredzēta ārpus nodaļas telpām. Ir pārrunājami daudzi jautājumi, ko būs sarežģīti paveikt elektroniski."

Starp elektronisko un personisko komunikāciju viņa iesaka ievērot līdzsvaru kā jebkurā dzīves situācijā: "Katram vajadzētu izvērtēt, kuri ir jautājumi, ko vislabāk kārtot elektroniski, bet dzīvē ir lietas, kas jārisina personiski vai vismaz telefoniski.

Tas, ka publiskajām iestādēm ir pienākums visus pakalpojumus, visas darbības aprakstīt internetā, nenozīmē, ka pakalpojumu ņēmēji visu labāk saprot. Bieži vien notiek pretēji. Ir vērojumi, ka paudzei, kurai palielinās IT prasmes, samazinās prasme komunicēt. Cilvēki nemāk piezvanīt iestādei un formulēt jautājumu. Varbūt visā tomēr vajadzētu ieturēt samērīgumu. Ir ērti, ja varam elektroniski uzzināt par iestādes darba laiku, pakalpojumu izmaksām, kontaktinformāciju, bet, ja jākārtos kāds specifisks jautājums, varbūt vajadzētu piezvanīt iestādei un to pārrunāt, lai nav jāstāda neskaitāmi e-pasti no abām pusēm, līdz saprot vajadzības. Mutiskā komunikācija vienmēr būs vērtīgāka par elektronisko," atzīst E. Vecā. □

Ja pirms kāda laika burts E mums galvenokārt saistījās ar ne pārāk labvēlīgām piedevām pārtikai, tagad šo burtu vairāk saistām ar digitalizāciju, kas ienāk visās mūsu dzīves jomās.

JĀNIS GABRĀNS

Šobrīd aktualitāte numur viens ir e-veselība, bet kopumā šis "e" ir visās jomās. Nav svešs termins e-pakalpojumi, ar ko tiek apzīmēta iespēja saņemt valsts un pašvaldību iestāžu pakalpojumus ar interneta starpniecību jebkurā sev izdevīgā laikā un vietā.

Elektroniskos pakalpojumus var saņemt www.latvija.lv, iestāžu tīmekļa vietnēs, arī uz iestādes oficiālo e-pasta adresi nosūtot ar drošu elektronisko parakstu parakstītu veidlapu vai iesniegumu.

Valsts reģionālās attīstības aģentūras informācija vēsta, ka portāla latvija.lv apmeklētāju skaits nemitīgi palielinās un kopš portāla darbības uzsākšanas unikālo lietotāju skaits pārsniedzis 783 tūkstošus.

Iedzīvotāji arī ar pašvaldībām var sazināties elektroniski, var pieprasīt dokumentus, izziņas, taču tas netiek izmantots bieži. Cēsu novada pašvaldības Administratīvi juridiskās nodaļas vadītājas vietniece administratīvajos jautājumos Ija Groza stāsta, ka līdz 18.decembrim pašvaldībā reģistrēti četrarpus tūkstoši dokumentu, no kuriem e-pastā vai caur latvija.lv saņemti vien 505: "Redzam, ka portāls latvija.lv tiek izmantots ļoti minimāli, jo no 505 iesniegumiem caur šo portālu nākuši tikai 20. Manuprāt, to izmanto reti, jo portāls ir ļoti nepārskatāms, sarežģīts, nesaprotams. Valsts gan sola nākamgad to uzlabot, padarīt saprotamāku, pieejamāku."

I. Groza stāsta, ka iedzīvotāji sa-

Arvien dziļāk e-vidē

■PAGAI DĀM NEAKTĪVI. Cēsu novada pašvaldības Administratīvi juridiskās nodaļas vadītājas vietniece administratīvajos jautājumos Ija Groza stāsta, ka iedzīvotāji saziņai ar pašvaldību e-vidi izmanto samērā maz, vairāk tomēr uzticoties tradicionāliem saziņas kanāliem.

ziņai ar pašvaldību galvenokārt izmanto pašvaldības mājaslapā atrodamās sadaļas "Vēstule pašvaldībai" vai "Pieteikt problēmu Cēsu novadā", risinot dažādus sadzīviskus jautājumus, ziņojot par kādām nebūšanām vai meklējot palīdzību kāda jautājuma risināšanai.

"Valstī tik daudz runā par e-pakalpojumiem, bet ir iespāids, ka cilvēki neizprot, ko nozīmē šis termins. Daži, iespējams, domā, ka tas ir kāds īpašs pakalpojums, bet patiesībā tas ir ikviens pakalpojums, kuru vai nu pieprasa, vai sniedz elektroniski. Arī informācijas sniegšana e-pastā ir e-pakalpojums," norāda I. Groza.

Viņa norāda uz vairākiem jauniem, kas valsts e-vidē ienāks

nākamgad. Galvenais jaunums, ka 2018.gada vidū spēkā stāties jau pērn pieņemtais Oficiālās elektroniskās adreses likums, kura mērķis ir nodrošināt drošu, efektīvu un kvalitatīvu elektronisko saziņu un elektronisko dokumentu apriti starp valsts iestādēm un privātpersonām.

Saskaņā ar šo likumu valsts iestādēm, reģistros reģistrētiem tiesību subjektiem un rezerves karavīriem oficiālās elektroniskās adreses izmantošana būs obligāta, bet privātpersonas varēs izvēlēties, izmantot šo iespēju vai ne. Oficiālā elektroniskā adrese (e-adrese) būs personai individuāli piešķirta adrese oficiālai saziņai ar valsts pārvaldes iestādēm. Tas no-

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA

drošinās ātrāku, ērtāku, drošāku un efektīvāku saziņu un elektronisko dokumentu apriti starp valsts pārvaldi un privātpersonām.

I. Groza norāda, ka pēc likuma stāšanās spēkā valsts pārvaldes iestādēm savā starpā būs jāsaizinaš tikai elektroniski, ja likums nenosaka citādi, bet privātpersonām būs brīva izvēle, vai pieteikties e-adresei. Ja cilvēks vēlēties, viņš definēs savu *e-adresi* caur latvija.lv, šī adrese sastāvēs no personas koda. Pēc adreses izveidošanas valsts iestādes un pašvaldības saziņai ar konkrēto cilvēku izmantos tikai šo kontu jeb, vienkārši sakot, "e – pastskastīti". Jāielāgo, ka tā nebūs mums ieras-tā e-pasta adrese, ar ko sazinā-

mies tradicionāli, tā būs viena vietne, kuru valsts un pašvaldības iestādes izmantos vienkopus saziņai ar konkrēto personu.

I. Groza ir pārliecināta, ka šis būs drošs informācijas apmaiņas kanāls, jo šobrīd izmantotajā e-pastā nedrīkst būt ierobežotas pieejamības dokumentus: "Cilvēki maz izmanto drošo e-parakstu, bet bez tā dokumentam nav juridiska spēka. Svarīgi, lai cilvēks ir identificējams, bet, ja e-pasta adrese ir "vizbulite123@inbox.lv", nav nekādas skaidrības.

Jaunā saziņas iespēja būs kā alternatīva ierakstītai vēstulei, tikai funkcionēs ātrāk. Taču saglabāsies arī esošie saziņas kanāli. Ja cilvēks būs iesniedzis iesniegumu papīra formā, pašvaldībai viņam atbilde būs jāšūta uz šo e-adresi, ja tāda būs izveidota. Šobrīd ir neskaidrības, kā varēsim zināt, kāda ir e-adrese un vai tā ir privātpersonai, ja viņš nebūs to norādījis.

Ja cilvēks būs definējis šo e-adresi, pastāv lielāka iespēja, ka nepieciešamā ziņa viņu sasniegs. Šobrīd ierakstītā vēstule jānosūta uz deklarēto dzīvesvietu, bet zināms taču, cik daudzi faktiski dzīvo citur, sūtījums nonāk atpakaļ. Ja būs e-adrese, dokumentu varēs saņemt neatkarīgi no dzīvesvietas."

Kā katrs jaunums, arī šis droši vien raisīs daudz jautājumu, varbūt neskaidrību, bet I. Groza atzīst, ka publisko iestāžu līmenī problēmu nebūs, jo Cēsu novada pašvaldība jau tagad visus dokumentus reģistrē elektroniski. Ir īpaša dokumentu integrācijas vide, kurā iesaistās arvien vairāk valsts pārvaldes iestāžu, un saziņa notiek caur to.

"Atgādināšu, ka iedzīvotāji var neuztraukties, viņiem būs brīva izvēle, pieteikties e-adresei vai izmantot tradicionālos saziņas rīkus. Jo ir gadījumi, ka cilvēki atnāk, sakām, ka varēja taču piezvanīt vai atsūtīt e-pastu, bet apmeklētāji min, ka viņiem ir svarīgs tiešais kontakts. Jo dažkārt tieši tā daudzus jautājumus atrisināt ir vienkāršāk," saka I. Groza.□

Sabiedrībā bieži vien valda stereotipi, ka elektroniskos pakalpojumus vairāk izmanto gados jaunāki cilvēki, bet patiesībā tie vairāk nepieciešami tiem, kuri nedzīvo pil-sētās, un cilvēkiem gados, kam nav sava transporta.

JĀNIS GABRĀNS

Kādā pašvaldības iestādē minēja pozitīvu gadījumu, kad ierasdusies kundze, vecāka par gadiem 70, attālāka novada iedzīvotāja, kurai uzreiz palīdzēt nevarēja. Pašvaldībā skaidrots, ka var vienīgi elektroniski aizsūtīt rēķinu, pēc tā samaksāšanas tāpat elektroniski nosūtīt izziņu, ja nav vēlmes uz pašvaldību braukt vēlreiz. Uz šādu piedāvājumu kundze atteikās, ka viņai tieši tā būtu visērtāk.

Cilvēku digitālo prasmju uzlabošanai tiek rīkotas dažādas mācības. 2008. gadā uzņēmums "Lattelecom" sāka iniciatīvu "Pieslēdzies, Latvija!", apņēmoties līdz Latvijas simtgadei datorprasmes sniegt 30 tūkstošiem senioru, tā sabiedrībā mazinot digitālo plaisu. Iniciatīva guva tik lielu atsaucību un ieinteresētību, ka jau 2016. gadā mērķis tika pārsniegts. Septiņos gados iniciatī-

Datorprasmes visos vecumos

■Elektroniskie pakalpojumi nav tikai jauno cilvēku izvēle, vairāk tie vajadzīgi vecākiem cilvēkiem, kam nav sava transporta

vas "Pieslēdzies, Latvija!" kursos datora un interneta prasmes apguva vairāk nekā 31 tūkstotis senioru, integrējoties sabiedrības informatīvajā telpā, veicinot iesaisti sociālajos procesos un konkurētspēju darba tirgū.

Ar valsts un Eiropas Savienības atbalstu tiek rīkotas arī citas akcijas, katru gadu notiek Eiropas e-prasmju nedēļa ar mērķi aicināt Latvijas iedzīvotājus un uzņēmējus pilnveidot digitālās prasmes, kā arī izmantot digitālās tehnoloģijas un pakalpojumus. Šogad pavasarī notikušajās aktivitātēs iesaistījās vairāk nekā 150 partneru- IT nozares uzņēmumi, ministrijas, pašvaldības, skolas, bibliotēkas un nevalstiskās organizācijas -75 novados un pilsētās visā Latvijā, tostarp arī Cēsu pusē.

Visās bibliotēkās pirms gadiem projekta "Trešais tēva dēls" tika uzstādīti brīvas pieejas datori ar interneta pieslēgumu, un bibliotēkāres stāsta, ka cilvēki tos izmanto regulāri. Tiesa, daži datori prasās pēc nomaiņas, un pašvaldības esot pretimnākošas. Taurenes bibliotēkas vadītāja Ineta Rūnika stāsta,

ka pašvaldība šogad sagādājusi trīs datorus: "Pašvaldība rūpējas, lai ejam laikam līdzī, jo tehnika noveco. Cilvēki nāk, vajadzības dažādas. Bērni pēc skolas iegriežas uzspēlēt spēles, pieaugušie nāk, lai galvenokārt kaut ko izdrukātu no sava e-pasta. Zemniekiem nāk informācija no Lauku atbalsta dienesta, tur jādrūkā dažādas veidlapas, iesniegumi, kas pēc tam jānosūta tālāk. Viņi saka, ka pašiem nav vērts pirkt printeri, izdevīgāk drukāt bibliotēkā un samaksāt par pakalpojumu."

Stāstot par palīdzību gados vecākiem cilvēkiem maksājumu veikšanā, I. Rūnika atzīst, ka agrāk, kad sācies internetbanku vilnis,

nācies palīdzēt daudziem, tagad gan to cenšoties nedarīt: "Jāsaprot, ka tie tomēr ir katra cilvēka personīgie dati, citiem nevajadzētu tajos ielūkoties. Cenšamies to cilvēkiem stāstīt, un viņi saprot."

Straupes bibliotēkas vadītāja Gunta Blaumane vērtē, ka pēdējos gados cilvēku interese pēc šiem brīvās pieejas datoriem mazinās: "Daudziem datori ir mājās, bet katru dienu tāpat kāds ienāk, arī cilvēki jau pavisam cienījamus gados. Vienmēr pieminu kādu bijušo medīķi, pensionāri, kura pie mūsu datoriem pat grāmatu uzrakstīja. Sākumā viņai palīdzēju, pamācīju, tagad pati droši darbojas. Cilvēki saprot, ka bez datorprasmēm mūsdienās grūti iztikt, jo internetā var veikt maksājumus, daudz ko citu. Ir jau vecāudis, kuriem palīdz bērni, mazbērni, bet netrūkst to, kuri paši grib apgūt šīs iemaņas. Organizētas datorprasmju mācības neattiecas, palīdzu individuāli, ja nepieciešams. Cilvēki labprāt nāk mācīties uz bibliotēku, mājās padomdevēji visu gribot tā ātri, ātri, bet cilvēkiem gados tik ātri grūti

saprast, tāpēc nāk pie mums, un tad kopā darbojamies."

Arī citās bibliotēkās norāda, ka, redzot priekšrocības, ko sniedz dators, cilvēki, kuri ar šīm tehnoloģijām spēja būt uz tu, iegādājās tos mājās. Bibliotēkas mainās līdzī sabiedrībai, bibliotēku darbiniekiem jābūt ne tikai ziņošiem par grāmatām, bet arī par modernajām tehnoloģijām. Bibliotēka tai sabiedrības daļai, kas pati nevar tikt galā ar interneta lietām, ir kā saziņas tilts ar iestādēm.

Mārsnēnu pagasta bibliotēkas vadītāja Lauma Zaļaiskalna stāsta, ka pie viņiem galvenokārt iegriežas skolu jaunatne, lai paspēlētu spēles: "Ienāk arī pieaugušie, kāds apskatīt e-pastus, tie, kuri meklē darbu, pārskata sludinājumus, cits paskatās, kas jauns sociālajos tīklos, katram jau sava nodarbe. Mācīties datorprasmes neviens nav nācis, pagastā dzīvo cilvēki, kuri paši tiek ar visu galā. Tie, kas nāk, pamatus apguvuši, kādreiz nākas vien sniegt kādu padomu, kā ātrāk atrast vajadzīgo informāciju."□